

A kereszt fája az élet fája lett

El Greco – A Szentháromság (részlet)
Copyright © Museo Nacional del Prado

Mit kapunk az Egyháztól évről évre a nagyböjtben?

Nagyböjt szent negyvennapjából és húsvét (pászka) szent ötvennapjából áll a húsvéti időszak. A húsvéti szent idő Krisztus megváltó életművének, az azt betetőző kinszenvedésnek időszaka. Urunk haláláig menő engedelmességének gyümölcseiből először *ő maga* részesül, amikor feltámadásával és mennybemenetelével megdicsőítette őt az Atya. Azután érdemeinek erejében részesítette Egyházát is, amikor elküldte Szentlelkét, majd a húsvéti szentségek által a kegyelmek kiosztását megkezdte és a történelem végéig folytatja.

Mit tanít a II. Vatikáni zsinat a nagyböjtről?

A szent negyvennapnak két jellegzetes célkitűzése van. „Egyrészt és elsősorban ez a keresztségre való előkészítésnek és arról való megemlékezésnek, másrészt pedig ez a töredelemnek ideje. A bűnbánat által a többet imádkozó és Isten ígését figyelmebben hallgató híveket előkészíti a húsvéti misztérium ünneplésére. A nagyböjt e két célkitűzését mind a liturgiában, mind a liturgikus katekézisben meg kell mutatni. Ezért a) a nagyböjti liturgia keresztségi elemeit bőségesebben kell fölhasználni; és ha szükséges, egyeseket a régi hagyományból újra vissza kell állítani; b) ugyanezt kell mondanunk a bűnbánati elemekről is. Ami a katekézist illeti, a bűn közösségi következményeivel együtt jól be kell vésni a hívők lelkébe a bűnbánatnak azt a sajátosságát, hogy a bűnt azért bánja, mert az Isten megbántása; nem szabad figyelmen kívül hagyni az Egyház szerepét sem a bűnbánattartásban, és sürgetni kell az imádságot a bűnösökért” (SC 109).

Mi történik az Egyházban évről évre a nagyböjti időszakban?

Az Egyház nemcsak megemlékezik Krisztus húsvéti misztériumáról, hanem azt a liturgiában jelenvalóvá teszi, hogy a hívők egyesülhessenek Megváltójukkal, és befogadhassák az ő kegyelmeit. A nagyböjt az évenkénti tavaszi tisztulás és lélekújulás ideje az Egyházban. De kemény szellemi harc is. Krisztus harcba szállt a Sátánnal: böjtölése, a kísértés visszaverése, tanítása és gyógyító csodái által, legfőképpen pedig önként vállalt szenvedése és halála által. A kereszten látszólag vereséget szenvedett, de valójában halálának percében rontotta le a Sátán birodalmát.

Krisztus évről évre megvívja harcát híveiért a nagyböjtben. „Nektek nem a test és vér ellen kell harcolnotok, hanem evilág Fejedelme – vagyis a Sátán – ellen” (Ef 6,12). A tapasztalat meg-

folytatás az 1. oldalról

▶ erősíti az egyházatyák véleményét: a Sátánt ingerli a húsvéti kegyelemáradat, s ilyenkor erősebben ostromolja a lelkeket. Ők azonban Krisztus erejére támaszkodnak, és megerősödve, lelkileg fejlettebben kerülnek ki az összecsapásból. Nagyböjt első vasárnapján nemcsak azért olvassuk Krisztus megkísértésének evangéliumát, hogy ebből tanuljanak a hívek, hanem azért, mert a liturgia révén a kísértést visszaverő Krisztus ereje száll belénk, tehát végső soron Krisztus vívja e harcot Egyházáért.

Kikben vívja Krisztus e harcot?

A keresztelendőkben. Az ősegyház általában húsvét éjszakáján kereszttelt. Nagyböjt folyamán előkészítette őket a szentség felvételére, fokozatos vizsgákra bocsátotta őket (a 3. és 4. hét szerdáján), s e vizsgákhoz (scrutiniumokhoz) mély értelmű beavatató szertartásokat kapcsolt. (Azok egy része ma a keresztelés bevezető szertartásában szerepel.) A hittanulók lelkéért folytatott harc Krisztus húsvéti győzelmében végződik.

A vezeklőkben. Az ősegyház a legnagyobb, nyilvános bűnökért nemcsak bűnbánatot, hanem nyilvános vezeklést követelt, hogy a közösséget romboló rossz a közösséget építő jó által ellensúlyoztassék. Az ünneplés vezeklés hamvazószerdán kezdődött. A vezeklők a hajukat levágták, tartózkodtak minden vendégeskedéstől, adás-vételtől, szórakozástól; böjtöléssel, búcsújárással, önsanyargatással büntették magukat; nem áldozhattak, és a templom előcsarnokában tartózkodva kérték a többi hívek imádságát. Az Egyház pedig az egész nagyböjten át könyörgött értük, hogy a kemény próbába ne fáradjanak bele, hanem abból megerősödjének és megújuljanak. Bennük is lelki harcot vívott Krisztus, s győzelme Nagycsütörtökön teljesedett be, amikor az Egyház gyönyörű szertartás keretében visszafogadta és feloldozta őket. A vezeklők vezeklése a bűn komolyságára figyelmeztet minket. Semmi érv – még Isten irgalmának gondolata sem – vezethet arra, hogy könnyelműen vegyük a bűnt, melyért Isten saját Fiát sem kímélve követelt jóvátételt.

Az összes hívekben. A hívek nemcsak okulnak a keresztelendő hittanulók és a vezeklők böjti előkészületéből, s nemcsak állhatatosan imádkoznak értük, ha-

nem lényegében ugyanazt élék át, ugyanazt a harcot vívják magukban, ha nem is ugyanúgy. Ami a *keresztelésben* velünk történt, azt évről évre el kell sajátítanunk: meg kell halni a bűnnek, a bűnös vágyaknak, az ördög csábításainak, pompájának – tehát Krisztussal együtt fel kell szögeznünk önmagunkat a keresztfára –, és sokkal jobban, mint eddig, az Istennek élni, a kegyelem gyümölcseit teremni szeretetben, nyájasságban, fegyelemben, belső erőben – tehát Krisztussal együtt új életre feltámadni.

Ami a *vezeklőkkel* történik, annak bensőleg velünk is meg kell történnie. Hamvazószerdán be kell állnunk a vezeklők közé, igazi, mély, az embert megrázó bűnbánattal kell sírnunk Isten előtt – a bűneinkért meggyalázott, megalázott, vérbe borított Krisztus-arc látványa előtt.

Tanácsok a nagyböjt megtartásához

Minden napnak saját miséje van. Menjünk többször, ha lehet, naponta misére! Vegyünk részt az Egyház liturgikus szertartásain, s ha tudunk, egyéb ájtatosságain! Nagyböjt elején (hamvazószerda) indítsuk föl a szándékot a nagyböjti gyakorlatok megtartására, s nagyjából tervezzük meg nagyböjti életrendünket! A nagyböjti elmélkedés egyik legszebb anyaga a nagyheti szertartások szövegeinek, szimbólumainak megismerése. Ezen túl, aki képes, jelentkezék nagyheti liturgikus szolgálatra (asszisztencia, ének), s a hamvazószerdával kezdődő próbákat tekintse nagyböjti lelki gyakorlatnak!

Ne csak önként vállalt gyakorlatokban buzgáljunk, hanem elsősorban az állapotbeli kötelességekből adódó, Istentől küldött, vagy kísértésképpen jelentkező megpróbáltatások türelmes elviselését ajánljuk fel naponta! A kiegyensúlyozott katolikus emberben nem válik szét élesen a természetfölötti és természetes élet.

Lelki megújulásunkkal jól harmonizál és azt támogatja, ha nagyböjtben a számtalan elhanyagolt dolgok megtételét vagy rendbehozását erénygyakorlatként kezeljük: elmulasztott kötelességek, adósságok, elhalasztott beszélgetések, levelek, tavaszi nagytakarítás stb. ■

Forrás: Éneklő Egyház

Impresszum **Debreceni Katolikus Figyelő** • A debreceni Szent Anna Főplébánia értesítője • Megjelenik évente négyszer.

Felelős kiadó: dr. Krakomperger Zoltán
Szerkesztőség: Szent Anna Főplébánia
4024 Debrecen, Szent Anna u. 21.
Telefon: (06-52) 536-652
E-mail: szentannapl@gmail.com

Főszerkesztő: Záborszky László
E-mail: akolitus@freemail.hu
Munkatárs: Géczy M. Erzsébet
Tördelés: Győri Attila

Fotók: Dr. Gyarmatiné Komolai Marica,
Papp-Doktor Angelika,
Szalontainé Virágh Viktória

Nyomdai munkák: Kentaur Nyomda
Igazgató: Hajdú Károly

KARL RAHNER

Húsvéti hitünk

Miert vagyunk gyakran oly gyávák és rezignáltak? Miert hadakozunk gyakorta azért, hogy a titkon már bevallott vereséget legalább még külsőleg késleltessük? Miert csak oly nyomorúságosan kevés pár fillért áldozunk Krisztus szolgálatában, mintha túlságosan is bizonytalanul mernénk csak föltenni rá az egész életet, minden erőnket és a szív utolsó vércsöppjét? Föltámadott Krisztus a halálból, vagy talán mégsem?!

Mi hiszünk föltámadásában! Csakugyan? Valóban hisszük, amit e hit magában foglal?

Hogy: Krisztus az Élő. Ő az, ki győzelmet aratott bűn és halál fölött. Fölment a mennybe, de nem azért, hogy eltűnjön a világtörténelemből úgy, mintha soha meg sem jelent volna benne. Fölment a mennybe, miután alászállt a bűn, a halál s az elveszett világ legmélyére, és e telhetetlen sötét torokból, mely mindent elnyel, élön jött elő. Mi több, éppen ott, a végső elveszettségben, amelyből minden bűnösség fakad, amely minden könny ősforrása, amibe minden gyűlölet és önös vágy gyökere kapaszkodik — ott győzedelmeskedett. Győzött, de nem oly módon, hogy e világot eltaszította magától és kiszabadult fogságából, hanem úgy, hogy önmagát e világnak átadva, beléje hatolt, egészen a szívéig, sorsa fundamentumáig, és ezt a lüktető közép-pontot vonta magához s fogadta magába mindörökre, Ezzel pedig már át is alakította. Győzött a világon: változtatott rajta, a világ szíve lett, kibontakozásának belülről mozgó végső célja, legrejtettebb, legbensőbb erőforrása. Föltámadásában tehát nem távozott el tőlünk, hanem valójában épp Föltámadottként jött el hozzánk a legszorosabb közelségbe, hogy velünk maradjon és velünk legyen mindennap. Földi alakját nem látjuk többé. Az mintha csak egyetlen pillanatra villant volna föl, hogy megmutassa nekünk: immár mindörökre velünk marad. Nem itt és most, nem »testben«, hanem lélekben, mindenütt, a napok végezetéig. Velünk van szent Lelkével, aki a világ titokzatos lelke lett, Krisztus halála és föltámadása óta elszakíthatatlanul egyesült vele, immár soha többé nem hagyván el, mert Ő egyesült elszakíthatatlanul a világ ama részével, amit Krisztus megdicsőült emberi valóságának nevezünk, mely a halál és a föltámadás révén maga is »nyitottá« vált a világ egészére.

Lelkében Krisztus már elfoglalta minden dolog legbensejét, Ő azok tulajdonképpen, igazi lényege és szíve: Ő honol minden teremtmény ama várakozásában, hogy részt kapjon Krisztus testének megdicsőüléséből; titkos ujjongásként ott rejtőzik a könnyek mélyén; örök gazdagságként az adományainkból tengődő koldusban; a tehetetlenségben úgy, mint Isten ereje; a „kereszt ostobaságában” mint bölcsesség, a halálban mint élet, melyet már semmiféle halál nem fenyeget; szolgálai nyomorúságos kudarcaiban pedig mint győzelem, melynek szerzője egyedül Isten; s ott találjuk Őt magában a bűnben is, egy rejtett zugában, mint az örök szeretet végsőig készséges megbocsátásának irgalmát. Még azok magatartása mögött is ott érezhetjük, akik – bizony, sokan vannak – közönyösek és érzéketlenek örömhírünkkel szemben, ott rejtőzködik e közönyösségben és érzéketlenségben is, hogy ezáltal önmagunk renyhe kényelmességére figyelmeztessen minket, haszontalan szolgálait, vagy hogy saját sikertelenségének keserűségét ízleltesse meg velünk, azt, melynek árán megváltotta a világot. Velünk van a nappal világosságaként; mint a levegő, melyre ügyet sem vetünk; mint valami mozgás rejtett törvénye, melyet nem ragadhatunk meg igazán, mert – magunk is benne sodródván – csak arasznyi moccanását éljük át. Itt van a világ legbensőbb struktúrájaként, mely szilárd és tartós marad akkor is, mikor a világ egész rendje látszik megsemmisülni. Velünk van, mivelünk, akik a világ tudtára adjuk föltámadását: benne van szavainkban, akkor is, ha azok még nekünk magunknak is üresen és tompán konganak; jelen van áldásunkban, akkor is, ha az csak fáradtan és fakón préselődik ki ajkunkon; s jelen a szentségekben, akkor is, mikor látszólag semmilyen hatékony erőt nem rejtenek magukban. Ha előtűnünk, kik az Ő követői vagyunk, zárva maradhatnak is az ajtók, Őelőle senki el nem zárkozhat. Behatol minden szívbe, hogy újra és újra fölrázza az igazságosság és a szeretet utáni éhséggel, az élet és az igazság csilapíthatatlan vágyával, azzal az éhséggel és azzal a vágyakozással, amelyet Ő fakaszt, mert ő maga a szeretet, az igazságosság, az élet és az igazság. A világ örök nyugtalansága lett Ő. Ott pedig, hol úgy látszik, hogy e világ szörnyű káoszba zuhan és megroppan minden gát, ott e látszat valójában csak annak jele, hogy Ő jelen van e kitörő vulkán szívében és hogy napja elközelgett. Az idő óceánján hajózik, ugyanakkor szilárdan megvetette lábát az örökkévalóság partján. A vihar, mely a hajó elnyelésével fenyeget, csak annak jele, hogy fölemelkedni akar – „s lőn nagy csöndesség” –, vagy annak, hogy a hajót az idő vihara óvatos moz-

dulattal az örökkévalóság partjára veti. A világ minden évszázadban ünnepélyesen kinyilvánítja, hogy Krisztus királysága, íme, végelgyengülésben végérvényesen elpusztult, s így immár az ember nyugodtan intézheti mindennapos ügyeit – ám mégis újra és újra kitör ugyane világ őrző dűhe ugyane Krisztus ellen, annak jeleként (kiknek, persze, nincs szemük a látásra, nem látják), hogy Ő még mindig élön jelen van a világban.

Krisztus föltámadott. S Vele a világ. Már átváltozott Vele és hamarosan – gyorsan s egyre gyorsabban – a balga test is észre fogja venni azt, ami már megtörtént. A világ átalakulása s e változás nyilvánvalóvá válása közötti egyetlen kurta pillanat csak a mi számunkra tart olyan keservesen sokáig. Ezt a pillanatot a Krisztus óta zajló világtörténelemnek nevezzük, vagy azt mondjuk: íme, az életünk. Úgy viselkedünk, mint a tanítványok Nagypéntek és Húsvét vasárnapja között: „... mi azt reméltük pedig ...” Óh igen, mi még mindig csak reménykedünk, holott már megtörtént az, amit reméltünk. Mi még mindig remegve várakozunk, hogy mi lesz a harc kimenetele, mikor pedig valójában – ha képesek lennénk a hit szemével nézni – már látva láthatnánk a győzelmi vonulást, a természetben és történelemben, Krisztus győzelmes bevonulását az Atya örök országába. Jajgatunk, mikor keményen megragad s bennünket is magával ránt – szenvedésének sötétlő és szűk kapuján keresztül – a fény és Atyja végtelenségének országába. Jajgatunk, s szűkülésünk annak meggyőző jele, hogy jobban bízunk földi létünk alkonyi homályában, mint a Föltámadott ragyogásában. Ő azonban nem csitítja el nyöszörgésünket. Visz magával: ha beteljesedik, ami már megtörtént, fölfogjátok majd ti is! Vajon a Föltámadott az én szívem epekedő poklára is alászállott, hogy ott is kihirdesse a megváltást, ott is mindent átformáljon? Ha a teljes, mindent, de mindent magához vonzó húsvéti hitet bírnám! Akkor úgy érezném, hogy egyáltalán nem bukom el, ha a görcsösen erőszakos belső szorongást önmagammal és küldetésem sikerével kapcsolatban megszüntetném; csöppet sem esem kétségbe, ha végtére is kétségbeesőnek találnám önmagam és gyöngeségemet. Akkor – mint valami csoda révén, melynek naponta újra és újra meg kell történnie – hirtelen észrevenném, hogy Ő velem van. Ő, a Föltámadott. Akkor tudatára ébrednék, hogy Őt éppen nem az égben kell keresnem, mert bennem él, és bennem éli az Atyához való visszatérését. Akkor megtapasztalnám, hogy valójában nem hagyatkozom rá teljesen szívem már áthangolódott lüktetésének lendítő erejére, s hogy nem Ő van távol tőlem, hanem

én – önmagamtól. Ha elmondhatnám: hitem a teljes húsvéti hit!

Miért ne lehetne ez a hit az enyém?! Enyém is! – hiszen az Ő kegyelme velem van, mert megkereszteltek és fölszenteltek. A keresztségben meghaltam és föltámadtam Vele. A szentelésben megkaptam Lelkét, hogy Húsvét diadalát szóban és tettben sugározzam szét abban a világban, mely immáron az Övé. Ideje hát hozzálatnom, hogy e hit szerint éljek. Naponta meghallgatom, mit is mond Pál: „Ne feledkezz meg arról, hogy Jézus Krisztus, Dávid sarja, föltámadt a halálból, ahogy evangéliumom hirdeti, amelyért meghurcoltak, sőt, mint valami gonosztevőt, még bilincsbe is vertek; de az Isten szava nincs megbilincselve. A választottakért tehát mindent eltűrök, hogy az örök dicsőségben ők is elnyerjék az üdvösséget Jézus Krisztusban. Igaz kijelentés ez: ha meghalunk vele, majd élünk is vele.” (2 Tim 2, 8–11).

Gáspár Csaba László fordítása

Húsvétvárás

*Húsvét, húsvét! a kábult emberek
harsogva mennek templomi zászlókkal
tüzes-piros nagyszombat alkonyán.
Templomokból kibúg az orgona,
a világ ujjong, kongnak a harangok
és körmenetre siet anyám.*

*Szobám sötétedik, nehéz a szívem
s azt gondolom: be jó is lenne már,
ha nem gunnyadnék többé pörlekedve,
szívemnek sánta lába meggyógyulna
s tüzes-piros nagyszombat alkonyán
mehtnék egyszer én is körmenetre.*

*Sok éve egyszer mentem az uccákon.
Szememből lassan könny hullott az útra,
könnycsepp és bánat, hervadás, halál –
Sok esztendő könnyek száraz nyomában
az életrekelt nagyszombati Krisztus
kicsi szobámba vajjon eltalál?*

*Benyit az ajtón, fénylő lesz az arca,
lelkem fala sugárzón hirdeti,
hogy megbékültünk, nincsen haragunk...
Künt körmenet lesz, kongnak a harangok,
de mi Krisztussal, a drága Krisztussal
nagyszombat este ketten maradunk.*

Dsida Jenő

„Amíg élünk”

Szép húsvölgyi húsvét reggel.
Minden új fénybe öltözött.
Boldog, vidám gyereksereg
jár a virágok között.
Volt-e az ég valaha kékebb,
gyermekszem volt-e fényesebb,
az erdőalja keltikéssel
és ibolyákkal ékeesebb?
Mint kismadarak, csicseregnek.
A csodáról beszélgetünk:
Jézus é! Ki tud ennél szebbet?
Mit jelent ez a hír nekünk?
Meddig örülhetünk mi annak,
hogy Jézus él, köztünk lakik,
velünk jár, megsegít, meghallgat?
Csak húsvétkor? Csak két napig?
Meddig örülhetünk, hogy nem kell
Jézus nélkül járni utunk?
Kislány fele csillogó szemmel:
„Ameddig bajba nem jutunk!”

Csak addig? Hát nem épp a bajban
öröm az, hogy Jézus velünk,
hogy nekünk élő Jézusunk van,
és hozzá menekülhetünk?
„Amíg élünk!” – vallja, kiáltja
az igazi feleletet
az ötéves kis Gábor szája...
kiáltja milliók helyett.
Boldog, kékegű húsvét reggel!
Minden él, örül, mosolyog.
Megtelik a szívem meleggel,
valahányszor rá gondolok.
Amíg élünk!” – visszahangzik bennem.
Átragyog borún és ködön,
és amíg élek, kísér engem
az örök húsvéti öröm.

Túrmezei Erzsébet

Hozsanna?

A „Hozsanna! – Segíts hát végre!” – kiáltással köszöntötték a jeruzsálemi emberek Jézust. Ezzel két szempont fejeződik ki: Öröm és ujjongás, hogy a remélt Megváltó érkezik, valamint a rimánkodó kérdés, hogy végre gondoskodjon segítségről. Azok elvárását, akik Jézus Jeruzsálembe történő bevonulásakor az utcai menetben álltak, hogy a nincstelen vándorprédikátort ezzel az ózsidó rimánkodó és ujjongó kiáltással köszöntsék, egyáltalán nem lenne szabad megkülönböztetni a mai emberek elvárásaitól: hogy az elnyomás és a szegénység, hogy a szenvedés és a jogtalanság érjen véget, és végre győzzön a béke és

az igazságosság! És nem ezt várjuk? A Messiásnak, tehát az Istentől küldött Megváltónak – miként ő az is – nem kellene segítséget hoznia?

Virágvasárnap liturgiája Jézus győzedelmes bevonulására a szenvedéstörténetet olvastatja. A remények egyike sem teljesül. A pálmaágak, a győzelem és az élet jelei, legkésőbb most elszáradtak. Ahelyett hogy előállt volna a jóra fordulás, és véget értek volna az igazságtalan viszonyok, „Izrael királyát” barátai közül elárulják és áldozatául esik az önkényes igazságszolgáltatásnak. Az, aki a nép reményének hordozója, maga is a megalázott és elcsúfított teremtes képmásává lett.

A passió és a nagyhét azt az Istent mutatja meg, aki hagyja magát megcsúfolni, megverni és megölni; aki nem esik a kínzók karjaiba, és nagyságát egyedül az erőtlenségében mutatja meg. Helyenként a múlt esztendő elszáradt pálmaágait és ezekkel együtt egy év hiábavaló reményeit a húsvéti tűzbe vetik. Bátorságra van szükség ahhoz, hogy minden látszat ellenére bízzon az ember abban, hogy a valóságot már átváltoztatta Húsvét fénye, és van annak alapja, hogy egy ilyen Messiásnak énekeljünk „Hozsannát”.

Matthias Mühl

Megkésett főhajtás a Klebelsberg házaspár előtt

MOTTÓ: „ESZMÉNYEK NÉLKÜL NEM LEHET ÉLNI, ILLÚZIÓKBAN NEM SZABAD ÉLNI.”
(KLEBELSBERG KUNÓ)

Generációk nőttek fel úgy, hogy hivatalosan nevét sem hallhatták egyik legnagyobb államférfiunknak, Klebelsberg Kunónak, aki 150 évvel ezelőtt született és 1932-ben halt meg. Jó, hogy napjainkban a másfélszázados évfordulón a médiának köszönhetően újraéledhetett az emléke sokunk örömére.

Jómagam különösen két élményért vagyok hálás két alkotónak: Klebelsberg Kunónénak Életutunk című, a világhálón olvasható írásáért, és Hedry Máriának drámájáért, az Árnyéksorsért.

A darabot a MagdaFeszt alkalmából mutatták be a Klebelsberg Kamara Színház művész vendégei: Gajdó Delinke és Petneházy Attila, aki egyben a darab rendezője is volt, valamint Majzik Edit, színházunk, a Csokonai Nemzeti Színház Jászai Mari díjas színésze.

Bár személyesen egyik alkotásban sincs jelen maga az államférfi, hiszen ő már egyik mű születésekor sem élt, mégis „főszereplője” mindkét alkotásnak. Az Életutunkban a szerető feleség: Lasztóczi Botka Sarolta (1878–1964) szemüvegén keresztül látjuk a férj-államférfit, amíg élt, majd az író nő folytatja az események bemutatását a maga halálának idejéig. A dráma pedig napjainkban keletkezett, és egyik forrásául éppen az Életutunkat választotta. Hangsúlyozom, egyik forrásként. Mert ahogy Botka Sarolta is alapos kutatómunka után írta művét, ugyanígy Hedry Mária is. Köszönet

nekik az olvasás-, illetve a dráma élményéért, és – természetesen – a színészeknek a kiváló alakításokért.

*

Klebelsbergné Botka Sarolta alakja úgy áll előttem, mint az a feleség, aki a meghitt otthon melegét biztosítja sokat dolgozó férje számára. Özvegyiségében mutatkozik meg igazi emberi méltósága. Budapesti lakásukból kilakoltatottan, nehéz körülmények között sem panaszkodik, hanem igyekszik menteni közös szerzeményeiket, például gazdag, értékes könyvtárakat. Munkát keres, amit persze megtagadnak tőle 1945 után, s tud hálás lenni, mikor Hamvas Endre püspök felajánlja neki a szegedi püspöki palotai „menedéket”.

Idézek az Életutunk című írásából: „Nem akarok följegyzéseim végére pesszimizmussal pontot tenni, ez nem is illene jó uram aktív, pozitív lényéhez”. Még azt sem hánytorgatja fel a kommunista rendszernek, hogy a férje alapította szegedi Pantheonból eltávolították ura emlékét. A fentebbi idézet folytatásaként olvashatjuk: „Szeged nem feledheti Klebelsberget.” Folytatom Sarolta soraival: „... nevét levették a Pantheon faláról. De van méltó emlék- és nyugvóhelye a legszebb helyen: Isten házában.” Tehát kiderül, hogy mi adhatott neki vigaszt megpróbáltatásai közepette. A hite.

*

De nézzük, ki is volt Klebelsberg Kunó, ez az „aktív, pozitív” ember?

Az emberi akarat az istenire törekszik

Jézus szavaiban – „Abba, Atyám...”, neked minden lehetséges: vedd el tőlem ezt a kelyhet, de ne az legyen, amit én akarok, hanem az, amit te” (Mk 14,36-37) – három fontos dolog van jelen. Az első a kettős megszólítás: „Abba, Atyám”, amely jól kifejezi Jézus bensőséges, szeretetteljes, bizalmas kapcsolatát Istennel. A második Isten mindenhatóságára vonatkozik: „neked minden lehetséges”: Jézus ezért fordul az Atyához. Kérésében azonban újból megmutatkozik a halállal és a rosszal szembeni drámája. A harmadik az emberi akarat alárendelése Isten akaratának: ne az legyen, amit én akarok, hanem az, amit te. A Fiú

istenti mivoltában az emberi akarat beteljesedésre talál azáltal, hogy az emberi „én” ráhagyatkozik az Atyára.

Szent Maximus Confessor tanítása szerint a férfi és a nő teremtetésének pillanata óta az emberi akarat az istenire törekszik, amely az Istennek mondott igében válik teljesen szabaddá és valósul meg igazán. A bűn miatt azonban ez az „igen” tiltakozássá formálódott. Ádám és Éva azt gondolták, hogy az Istennek adott „nem” a teljes szabadságot jelenti, vagyis teljesen önmaguk lehetnek. Jézus az Olajfák hegyén emberi akaratával újból igennel válaszolt Istennek. Csakis az Istennek mondott „igen” által valósul meg Ádám

1875. november 13-án született az akkori Arad megyei Magyarpécskán. Távoli időkre visszamenőleg Magyarország haladásáért és szabadságáért küzdő ősökre tekinthet vissza. A székesfehérvári cisztercieknél volt gimnazista, majd Budapest, Berlin, München, Párizs egyetemein tanult. Munkaszerető és nagy munkabírási ember volt, aki képességeinek köszönhetően fokozatosan lett egyre magasabb poszton fontos, országos jelentőségű állami tisztségek viselője. Volt államtitkár (1914), belügyminiszter (1921-1922), végül vallás- és közoktatásügyi miniszter 1932-es lemondásáig illetve az ugyanebben az évben bekövetkezett haláláig. Temetésén Bethlen István így búcsúztatta: „Te ennek a nemzetnek építőmunkása voltál. A háború után a magyar kultúra minden követ te raktad le. Te óvtad meg az enyészettől.”

Klebelsberg Kunó művelődéspolitikájának alapelve a jó szakemberképzés szükségessége volt. Ennek érdekében szabályozta az állami ösztöndíjrendszert, és megteremtette a tudományos utánpótlás alapjait. Így születhettek meg Szegeden a Dóm téri egyetem épületei. Városunkban, Debrecenben, sürgette az egyetem építésének befejezését és klinikák kiépítését szorgalmazta. Szegeden a Dóm téren felállíttatta a hírességek Pantheonját. Tihanyban biológiai intézetet hozott létre. Bécsben, Berlinben, Rómában Collegium Hungaricumokat alapított, hogy a magyar diákok az osztrák, német, olasz fejlett tudományos életű országoktól tanulhassanak. Azt látta és fogalmazta meg, hogy: „Idegen nemzetek négyzetre emelik kiválóságaikat, mi magyarok gyököt vonunk belőlük.” (Idézet Botka Saroltától; elhangzott a drámában is.)

Klebelsberg Kunó hívta haza külföldről Szentgyörgyi Albertet, és itthon biztosította tudományos mun-

kája folytatásának feltételeit. Így lehetett a C-vitamin felfedezője magyar Nobel-díjas. Harcosa és támogatója volt a szegény emberek kulturális és műveltségbeli felemelkedésének. Városokban, falvakban, tanyákon szorgalmazta iskola létrehozását. Ezekben a híres népiskolákban kapta meg az alapot sok későbbi képzett, művelt elme, aki az országnak dicsőségére vált. Tanyákon az iskolaépületek mellé kicsi, de modern felszerelésű tanítói otthonokat hozatott létre, hogy a tanítók/tanítónők szívesen menjenek falura, tanyára is tanítani. Vallotta és érvényesítette magára vonatkozóan éppúgy, mint népére, hogy az eredményes munkához szükség van képzelőerőre, optimizmusra, de a történelmi és nemzeti hibák elismerésére és kijavítására is.

Toga et sago – volt mindig a Klebelsbergék jelszava. Azt jelenti, hogy szolgálat minden körülmények között. Mindez a haza jóléte és fejlődése érdekében.

A feleségről szóló sorokban említettem az otthon meghittsége. Ez mindig férjen és feleségen egyaránt múlik. Klebelsberg Kunó férjként is „jelesre vizsgázott.” Kedves, figyelmes volt feleségéhez. Jól esett neki, ha írás közben íróasztala mellett tudta csendes olvasásba merülni feleségét. Egyaránt szerették a természetet, és tettek is otthonuk környezete természeti szépségének megteremtéséért. Például virágok, fák gondozásával Klebelsberg Kunó foglalkozott kastélyuk körül. A férj kevés szabadidejében együtt utaztak az olasz tengerpartra vagy más külföldi helyekre pihenni és egyben megfigyelni, tanulni a látottakból. A tanulságokat mindig megbeszélték.

Bár sok Klebelsberg Kunója lenne ma is hazánkban!

Bérces Mária-Klára

elképzelése, vagyis az, hogy teljesen szabaddá váljon. Ez az, amit Jézus valóra vált a Getszemáni-kertben: az emberi akaratot Isten akaratára szerint irányítja. Így születik meg az igazi ember, amely által mi is elnyerjük az üdvösséget.

„Jézus halálküzdelmében a Getszemáni-kertben mondott imádsága és utolsó szavai a kereszten föltárlják fiúi imádságának mélységét: Jézus végrehajtja az Atya szeretetének tervét, és magára veszi az emberiség minden szorongását és az üdvtörténet összes kéréseit és közbenjárását. Bemutatja mindezt az Atyának, aki

elfogadja és meghallgatja ezeket, amikor minden reményt felülmúlva föltámasztja Őt a halottak közül.”

A Miatyánkot imádkozva mi is így fordulunk az Atyához: „legyen meg a Te akaratod, amint a Mennyeben, úgy a földön is”. Ismerjük el Isten akaratát életünk felett. Ez kell, hogy legyen létünk kiindulópontja. Hagyatkozzunk az isteni Gondviselésre, azt kérve az Atyától, hogy a neki mondott igenünket mindig meg tudjuk újítani.

XVI. Benedek pápa

Adventi kirándulás Nagyváradra (2025. DEC. 6.)

Rohanó világunkban egyre nehezebb ráhangolódni az adventi elcsendesedésre. Éppen ezért különleges élményt jelentett a debreceni Szent Anna Főplébánia hittanosainak és kísérőinek a kirándulás Nagyváradra.

A Szent László Líceum és a Háló közösség által megalkotott Adventi út felemelő élményben részesített kicsit és nagyot egyaránt. Felvettük a képzeletbeli sarut, kétezer évet léptünk vissza az időben, és a pásztorokkal együtt bejárhattuk Mária és József várakozásának útját. Benéztünk Heródes király palotájába, majd a királyokkal és a pásztorokkal együtt érkeztünk meg a betlehemi jászolhoz. Meghitt, elmélyülésre hívó utazás volt, amely segített újra megtalálni az advent lényegét, az út végén pedig csendben megtapasztalhattuk, hogy Isten Fia mindig ott születik meg, ahol helyet készítünk neki: a szívünk mélyén, a várakozás csendjében, a remény apró fényeiben.

A püspöki palotában játékos feladatok során megismerkedhettünk bibliai növényekkel. Az általános és

egyházi műveltséget gyarapító tárlatvezetéssel egybekötött múzeumlátogatáson vettünk részt, bekapcsolódtunk az adventi kézművesvásár forgatagába és elcsendesedtünk a székesegyházban.

Szalontainé Virágh Viktória és Papp-Doktor Angelika

Kézműves foglalkozás

November 29-én adventi kézműves délelőtti gyűltek össze a Szent Anna Főplébánia hittanosai és családtagjaik. A közös ima után adventi énekeket énekeltünk, majd mindenki megalkothatta a saját adventi ajtó- és ablakdíszét, de készült adventi naptár is. Volt, aki karácsonyi ajándékot készített szüleinek, nagyszüleinek: lehetett mécesst díszíteni decoupage technikával, karácsonyfadíszek és asztali díszek is készültek. Sok kedves szívesség került a szeretet-kuponokra. A gimnazista ificsoport tagjai segítették, bátorították a kisebbeket.

Dr. Gyarmatiné Komolai Marica

Húsvéti misztérium

A II. Vatikáni Zsinat után világszerte ismert kifejezéssé vált a „húsvéti misztérium”. Egyre gyakrabban találkozunk vele mind a teológiában, mind a liturgikus imádságokban. Ha egészében lefordítják magyarra, „húsvéti titoknak” mondják a legtöbbször. De mivel a „titok” szó félreérthető és néha félrevezető is, gyakran mindjárt a konkrét jelentéssel fordítják a misztériumot, ahogyan a tartalom és szövegösszefüggés szerint legjobban odaillik: szentmisének, szentségnek, ünnepnek stb. A misztérium szó ugyanis egyáltalán nem hétköznapi értelemben vett titkot jelent, és egyáltalán nem olyan dolgot, amit nem lehet megérteni és felfogni. A misztérium – ahogyan már Szent Pál is használta – olyasmit jelent, ami kinyilvánul, jelenvalóvá lesz, jelek által felfogható és megismerhető: Isten megjelenését, akaratának és szeretetének kinyilvánulását jelenti.

Isten üdvözítő szeretete Jézus Krisztusban nyilvánult ki tökéletesen. Jézus egész élete misztérium. Életének a csúcsa, legnagyobb és legjelentősebb eseménye: az ő halála és feltámadása (ide számítva mennybemenetelét, megdicsőülését is). Ezt a végtelen értékű krisztusi eseményt foglalja össze a „húsvéti misztérium” kifejezés. A liturgiáról szóló zsinati megnyilatkozás (a liturgikus konstitúció) ezért állítja ezt a kifejezést mind az üdvtörténeti teológiai szemlélet, mind a gyakorlati keresztény élet központjába: *„Az emberek megváltásának és Isten tökéletes dicsőítésének ezt a művét, amelyet az isteni hatalom nagy jelei mutattak meg előre az Ószövetség népének, Krisztus, az Úr beteljesítette. Elsősorban boldogságot adó szenvedésének, a halálból való feltámadásának és dicsőséges mennybemenetelének húsvéti misztériuma által, mert ebben »halálunkat a maga halálával lerontotta, és feltámadá-*

sával visszaállította az életet« (húsvéti prefáció)” (Lit. Konst. 5. pont.).

A húsvéti misztérium jelentésének azonban csak egyik részét foglalja össze a kifejezés történeti vonatkozása, vagyis hogy Jézus földi életére, legfőképpen halálára és feltámadására utal, és ezekre emlékeztet. Jézus Krisztus élete ugyanis nem egy emberi élet a sok közül, hanem *egyetemes élet az emberekért*. Mindenki életéért való élet, még pontosabban (így is lehet mondani): *mindenki élete*. Múlta, jelenre és jövőre vonatkozó élet, ahogyan Gottlieb Söhngen neves teológus írja: *„Krisztus üdvözítő tetteinek kettős, vagy helyesebben, hármas oldala van. Először is történelmi tények, s mint ilyenek egyszeriek, és a múlt időhöz tartoznak visszahozhatatlanul. De mégsem pusztán történések vagy tények, hanem üdvtörténések vagy üdvtények... Isten Lelke által, aki maga az örök élet és az örök élet teremtetője, Krisztus üdvözítő tettei tovább élnek és jelen vannak. Krisztus üdvözítő műve tehát történelem és misztérium egyszerre. Mint isteni misztérium állandó jelenben él tovább Isten Lelke által. Krisztus üdvözítő tettei továbbá tanító és kötelező példaként is szolgálnak a mi erkölcsi törekvéseink számára. Krisztus üdvözítő műve tehát történelmi tény, isteni misztérium és erkölcsi minta.”*

A húsvéti misztérium így nemcsak emlékezés számunkra, hanem krisztusi tanúságtételünk alapja, *élet-elv* a jelenben és jövőnk (reménységünk) *ereje*. A keresztény élet csak a halál és feltámadás kettősségében és összetartozásában valósulhat meg, mert nagypéntekre és húsvétra mint szigorúan egységes eseményre csak úgy tekinthetünk, mint Krisztus egzisztenciájának két, lényegileg egymásra vonatkozó megnyilvánulására..

Karl Rahner

Nem szereted magad jobban

Isten néz téged, bárki vagy, úgy ahogy vagy, személyesen. Neveden szólít, lát és megért olyannak, amilyennek teremtett.

Tudja mi él benned, ismeri minden legsajátosabb személyes érzésedet és gondolatodat, adottságodat és vágyadat, erődet és gyöngeségedet; lát örömed és szomorúságod napján, együtt érez minden reményeddel és viszontagságoddal, osztozik aggodalmaiddal és emlékeidben, bontakozó és hanyatló napjaidban. Átölel és ölében hordoz.

Fölvesz és leültet, olvas arcvonásaidból, akár nevetésbe, akár sírásba hajlanak, akár egészségtől duzzadnak, akár betegségben hervadoznak, gyöngéden tekint kezedre és lábadra, figyel hangodra, szíved dobogására, leheletedre is.

Nem szereted magad jobban, mint Ő szeret téged, nem riadhatsz vissza jobban a szenvedéstől, mint amennyire Ő szenved, hogy viselned kell...

(J. H. Newman)

Székesegyházunk elmúlt éve számokban

Adóbevallás

Köszönetet mondok mindazoknak, akik az elmúlt évben személyi jövedelemadójuk 1%-áról úgy rendelkeztek, hogy azt a Magyar Katolikus Egyház kapja meg. Az így felajánlott összeg arányos részét egyházmegyénk kapja, amelyből az egyházközségek különféle lelkipásztori terveinek megvalósulását tudja támogatni az egyházmegyei központ.

Kérem Kedves Testvéreinket, hogy ebben az évben is támogassák a katolikus egyház társadalmi szolgálatát adójuk egyházi 1%-ának felajánlásával. A második 1% felajánlására pedig híveink figyelmébe ajánljuk az alábbi alapítványok közül bármelyiket:

1. A plébánia hitéleti tevékenységének támogatására:
Szent Anna Római Katolikus Plébániáért Alapítvány
adószám: 18621972-1-O9;
bankszámlaszám: 10702064-70815241-51100005
2. A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Karitásztámogatására:
Kelet Karitásztámogatási Alapítvány;
adószám: 18792179-1-O9

Életkori és állapotbeli sajátosságok figyelembevételével a következő hitéleti csoportokhoz lehet csatlakozni plébániánkon:

1. AA Klub
2. Akolituskör
3. Bibliaóra
4. Cursillo-csoport
5. Dalárda Családos Kórus
6. Filmklub
7. Idősek Akadémiája
8. Gregorián Szóla
9. Ifjúsági Kör
10. Karitásztámogatási csoport
11. Katekumen-csoport
12. Mária Légió
13. Mária és Márta Női Imakör
14. Rózsafüzértársulat
15. Szent László Imaszövetség

2025-ben elvégzett nagyobb munkák

1. Takarítóeszközök és az egyházi év folyamán használatos kellékek tárolására alkalmas tolóajtós szekrény elkészítése a 3. terembe bruttó 2 159 000,- Ft-ért.
2. Székesegyházunk vagyonvédelmi videó rendszerének bővítése 548 310,- Ft-ért.
3. A plébániai Karitásztámogatási Nappali Melegedője előtti lépcső építése bruttó 1 013 460,-Ft-ért.
4. A Szt. Imre-terem falának injektálása, vakolása és festése bruttó 25 844 500,- Ft-ért.

A felújítási munkák összesen: 29 565 270 Ft.

Mindez a hívek adományából és az egyházmegyei felújítási alapról pályázott támogatással valósult meg.

2025. évi hitéleti statisztika

keresztelés	92 fő
fiú	51 fő
leány	41 fő
felöltött keresztelés	8 fő
elsőtáldozók	74 fő
bérmálkozók	75 fő
áttérés	6 fő
házasságtáktés	42 pár
temetés	127 fő
férfi	51 fő
nő	76 fő
szentségekkel ellátva	25 fő

Lapzártá

Következő számunk 2026. május 24-én jelenik meg. Kérjük, hogy a megjelentetni kívánt cikkeket 2026. május 3-ig küldjék el az impresszumban megadott e-mail címek egyikére, vagy személyesen adják le a plébánián. A beküldött cikkek végén szerepeljen az írás szerzője. A mellékelt képeket mindig külön fájlban kérjük, nem a szövegbe ágyazva!

Nagybőjti tartósélelmiszer-gyűjtés

Ezzel egy ősegyházi hagyományt elevenítünk fel, hiszen az első század keresztényei a szentmisére hozták magukkal a szegényeknek szánt adományaikat. Az ő példájukat követve, kérem, március 28-ig hozzák el a vasárnapi és a hétköznapi szentmisékre tartósélelmiszer-felajánlásukat és adják le a sekrestyében vagy a plébániairodában. A legkisebb adománnyal is a felebaráti szeretet csodája valósul meg közöttünk.

A templomainkban összegyűjtött élelmiszerek nemcsak táplálékot jelentenek, hanem üzenetet is visznek magukkal, a Gondviselő Isten kézzelfogható szeretetét a nélkülöző családokba. Ha hívjuk az adományvonalat a 1356-os telefonszámon, hívásonként 500 forinttal segítjük a Katolikus Karitászmunkáját.

Lelki nap

- **Február 28-án férfiak, március 7-én pedig nők** vehetnek részt lelkinapon 9.00 és 16.00 óra között Nyíregyházán a Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyházban. A lelkinapon való részvétel mindenki számára ingyenes, de előzetes online regisztrációhoz kötött. Jelentkezni az Egyházmegyei Lelkipásztori Intézet honlapján található regisztrációs űrlap kitöltésével lehet.

Keresztút

- **Március 6-án 17.15-től** gyermekkeresztutakat tartunk.

Énekverseny

- **Április 18-án, szombaton 10.00 órától** nagybőjti énekversenyt tartunk székesegyházunkban. Óvodás kortól 8. osztályosokkal bezárólag március 28-ig jelentkezhetnek a versenyre egy nagybőjti énekkel egyéni indulóként, vagy 2-3 fős csapatban a hitoktatóknál vagy a plébániairodán.

Nagyhét

- **Március 29-én, virágvasárnap, 15.00 órakor** kezdődik a városi keresztút, amelynek elején barkaszentelésen vehetünk részt.
- **Virágvasárnap, nagyhétfőn és nagykedden** az esti szentmisében lesz a nagybőjti lelkigyakorlatunk, amelyet dr. Novák István mezőkövesdi plébános atya, az egri Eszterházy Károly Katolikus Egyetem rektorhelyettese fog vezetni. A szentmisék előtt már 1 órával több gyóntató fog a hívek rendelkezésére állni szentgyónásuk elvégzéséhez. A prédikáció alatt nem lesz gyóntatás. Ha szükséges, a szentmisék után is lesz gyóntatás.

A húsvéti szent háromnap szertartásai

NAP	ÓRA	SZERTARTÁS
NAGYCSÜTÖRTÖKÖN	10.00	Krisztaszentelési szentmise Nyíregyházán a társszékesegyházban.
	18.00	Püspöki szentmise az utolsó vacsora emlékére.
	19.00	Virrasztás. Jeremiás siralmainak éneklése.
NAGYPÉNTEKEN (szigorú böjt)		A nagypénteki és nagyszombati szentsírörzés egy-egy órájához feliratkozhatnak a sekrestyében.
	15.00	Az isteni irgalmasság rózsafüzére és litániája; szentsírlátogatás.
	17.15	Keresztút
	18.00	Urunk szenvedésének ünneplése.
NAGYSZOMBATON		7.00 órától szentsírlátogatásra betérhetünk a templomba.
	20.00	Húsvéti vigília és körmenet a Szent Anna utcán.
HÚSVÉTVASÁRNASZOMBATON		A megszokott órákban lesznek a szentmisék. A reggeli szentmisék végén tartunk ételszentelést.
HÚSVÉTHÉTFŐ		Vasárnapi miserendet tartunk.

Gyóntatási ügyelet

nagycsütörtökön	6.30–8.30	17.00–18.00
nagypénteken	7.00–10.00	17.00–18.00
nagyszombaton	7.00–10.00	18.30–20.00

Elsőáldozás: Május 17-én 10.00 órakor ünnepeljük az elsőáldozást.